

بررسی تاثیر شوک‌های پولی بر شاخص قیمت کالا در اقتصاد ایران

زیبر ملکی^{۱*}، اکبر میرزاپورباجان^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد واحد قزوین، zibar.maleki@gmail.com

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد واحد قزوین، akbar.mirzapour@gmail.com

چکیده

اگرچه سیاست‌گذاران می‌توانند رشد اقتصادی را با افزایش پیش‌بینی نشده پول اندکی افزایش دهند، اما در بلند مدت باید هزینه بیشتری برای کاهش تورم بپردازند. با توجه به این موارد، برای افزایش کارایی سیاست‌های پولی اتخاذ شده توجه به آثار نامتقارن شوک‌های پولی بر تولید و قیمت یک ضرورت در اقتصاد ایران است. مقاله حاضر با استفاده از روش VAR به بررسی تاثیر شوک‌های مثبت و منفی بر شاخص قیمت کالاهای منتخب طی دوره فروردین ماه ۱۳۸۸ تا اسفند ۱۳۹۵ پرداخته است. نتایج نشان داد که شوک‌های مثبت سیاست پولی تاثیر مثبت و شوک‌های منفی تاثیر منفی بر شاخص قیمت کالاها دارند. همچنین شوک‌های وارده از طرف سیاست پولی بر شاخص قیمت میرا نبوده و در طول زمان پایدار است. همچنین نتایج نشان داد که تغییرات شاخص قیمت کالاها بیشتر تحت تاثیر تغییرات خود متغیر بوده و سپس تحت تاثیر شوک‌های پولی و نرخ ارز می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: سیاست پولی، شوک پولی، نرخ ارز، شاخص قیمت، VAR

۱- مقدمه

رشد اقتصادی و تثبیت سطح عمومی قیمت‌ها، از جمله مهمترین اهداف سیاست‌های اقتصاد کلان است و سیاست‌های پولی می‌تواند ابزاری برای دستیابی به این اهداف کلان باشد. آیا سیاست پولی، بخش حقیقی اقتصاد را تحت تأثیر قرار می‌دهد؟ اگر چنین باشد، مکانیزم‌های انتقال این اثرات چیست؟ این دو سوال از مهمترین و بحث برانگیزترین سوالات اقتصاد کلان است (برنانک و بلیندر، ۱۹۹۲). با توجه به برآوردهای تجربی در مورد اثرات سیاست پولی می‌توان گفت اکنون یک اتفاق نظر در میان اقتصاددانان وجود دارد که اثرات سیاست پولی در بلندمدت کاهش می‌یابد و تنها این اثرات بر قیمت‌ها باقی خواهد ماند، اما تأثیر تکانه‌های پولی بر متغیرهای حقیقی در کوتاه مدت، همچنان از موضوعات مورد مباحثه است (والش، ۲۰۱۰). از طرفی عوامل مؤثر بر قیمت مواد غذایی را می‌توان به عوامل داخلی و خارجی تقسیم کرد. از میان عوامل داخلی مؤثر بر قیمت مواد غذایی، سیاست‌های اجرایی دولت در حوزه‌های مختلف اقتصاد از نقش مهمی برخوردار است. در این میان، سیاست‌های اجرایی دولت در بخش پولی و تعیین میزان عرضه پول در اقتصاد از کانال‌های مختلفی بر تعیین قیمت در اقتصاد تأثیر دارد. با توجه به اینکه میزان عرضه پول بر میزان عرضه و تقاضای بخش حقیقی اقتصاد نیز مؤثر است، ابزار سیاست پولی در اقتصادهای امروز برای دستیابی به تعادل باثبات در تولید بالاتر و در عین حال جلوگیری از رشد بی‌رویه سطح عمومی قیمت‌ها از کاربرد روزافزونی برخوردار است (به نقل از جاودان و پیش‌بهار، ۱۳۹۴).

چگونگی به کارگیری سیاست‌های پولی و تعیین میزان حجم پول در اقتصاد از عوامل تعیین‌کننده در اقتصاد کشورها بویژه اقتصاد کشورهای در حال توسعه است. تغییرات ناگهانی در حجم عرضه پول در اقتصاد کشورها منجر به وقوع شوک‌های پولی می‌شود که اثر آن بر بخش‌های مختلف اقتصاد قابل توجه است.